

Олена БОБРОВСЬКА,

Анна МУНЬКО

ДРІДУ НАДУ при Президентіві України, м. Дніпропетровськ, Україна

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Впровадження реформ місцевого самоврядування, особливо в частині фінансової децентралізації [2, 3, 4] повинні супроводжуватися діагностикою існуючого стану проблем регіонів, які пов'язані із обсягом їх власного фінансового потенціалу, його якості і достатності, можливостями поповнення і наявними загрозами подальшого зниження.

У складі основних напрямів і об'єктів оцінювання фінансових можливостей регіонів, у першу чергу, доцільно визначити економічний простір регіону, фінансовий потенціал економічної системи, оцінити обсяги і параметри джерел потенціалу, стан справ у фінансовій сфері, показники соціально-економічного розвитку на мезо- і мікро- рівні. Якість результатів оцінювання забезпечуються вибором сучасних методів аналізу, у системі яких повинні переважати управлінські, які акцентують увагу на об'єктах, процесах, способах і прийомах управління та їх опосередкованого впливу і способів сполучення.

Ланцюг процесу організації і оцінювання основних власних джерел фінансового потенціалу може бути побудований за такими послідовними етапами:

- визначення і характеристика об'єктно-суб'єктного, суб'єктно-структурного і функціонального складу економічного простору регіону в якому продукується фінансовий потенціал як джерело створення фінансових ресурсів;
- встановлення переліку, опрацювання, призначення і характеристик основних складових формування фінансового потенціалу регіонів;
- виокремлення виробничих і невиробничих джерел формування місцевих бюджетів і концентрації їх за напрямками;
- визначення складу локальних аналітичних завдань і інформаційно-аналітичної інформації для їх послідовного вирішення;
- уточнення, систематизація, і здійснення розрахунків показників рівня і аналіз стану фінансових можливостей регіонів;
- розробка шляхів(пропозицій) подальшого збільшення і розвитку фінансового потенціалу в умовах фінансової децентралізації.

Перший етап процесу аналізу дозволяє здійснити опис переважаючої більшості елементів економічної інфраструктури регіонів, виокремити їх економічні зв'язки, взаємопов'язаність, взаємовпливовість і роль у формуванні і розвитку фінансової бази регіону і обсягу її використання в місцевому бюджеті.

Первісна уява про існуючі джерела фінансового потенціалу регіону суспільного користування може бути сформована шляхом аналізу основних витоків формування бюджету та їх походження, їх організаційних форм, зв'язків, спорідненості процесів продукування фінансових ресурсів.

Варто враховувати як наявні в системі фінансові ресурси, які спрямовуються на вирішення важливих соціально-економічних проблем регіонального значення, так і ті фінансові ресурси, які фактично знаходяться у рамках фінансової системи регіону, однак не циркулюють у сфері бюджетних відносин [1, с. 18].

Отримання ґрунтовної уяви про призначення, можливості і особливості джерел фінансового потенціалу для формування місцевих бюджетів дозволяє представити численні аспекти і обсяги діяльності ОМС по поповненню і зміцненню як власних, так і притягнутих джерел наповнення бюджету, обґрунтувати і реалізувати управлінську стратегію їх збалансування і подальшого розвитку.

Органам місцевого самоврядування необхідно знати кожне джерело формування фінансового потенціалу, приділяти увагу його кожній складовій, що стають витокami власних фінансових ресурсів і умовами їх продукування.

Управління фінансовою забезпеченістю регіону варто починати не тільки з планування фінансових потреб, а і з формування шляхів нарощування фінансового потенціалу, що потребує всебічного аналізу його джерел і витоків фінансових ресурсів.

Відповідно, завданням управління стає спостереження за діяльністю кожного джерела продукування фінансового потенціалу і ланки кругообігу, яка трансформує його фінансові можливості в фінансові ресурси, використовуючи комунікативну, інтегруючу, організаційну, розподільчу та інші функції управління у процесі кругообігу ресурсів.

У складі джерел формування фінансового потенціалу окремих суб'єктів господарювання на території регіонів найбільш питома вага належить активам – ресурсам міст (регіонів), які перебувають у розпорядженні органів місцевого самоврядування.

Серед локальних аналітичних завдань оцінки активів регіонів доцільно виокремлювати: аналіз фінансової стратегії і політики розвитку регіону; аналіз тенденцій і динаміки процесів формування фінансових ресурсів, їх реальних можливостей і співвідношень з обсягами вхідних потоків бюджету і його видатків.

Особливої уваги набуває аналіз джерел і умов формування фондів розвитку, як інвестиційної бази регіону та інноваційної результативності видів економічної діяльності.

Для ефективного управління плином процесів фінансової децентралізації необхідним стає застосування додаткової інформації про стан існуючих і знов створюємих джерел фінансування діяльності регіонів, їх показників і критеріїв оцінювання.

Існує необхідність створення інформаційно-технологічних ланцюжків фінансових потоків регіонів, які б об'єднали фінансову підсистему в єдину корпоративну мережу з урахуванням її горизонтальних і вертикальних зв'язків. Це дозволить здійснювати оцінку активів територій за ступенем їх використання, впливом на стан фінансового забезпечення, за розміром недоотриманого прибутку і незадіяних потенціальних можливостей продукування фінансових ресурсів.

У результаті запропонований методичний підхід дозволить визначити внутрішньо-керовані фактори фінансового забезпечення, на які повинні впливати органи місцевого самоврядування, що визначають можливості існуючого і майбутнього стану фінансового потенціалу регіонів і можуть бути використанні в сприянні їх адаптації до нових функцій місцевої влади, їх повноважень і фінансової відповідальності.

Література

1. Бойко А.О. Науково- методичний підхід до оцінки фінансового потенціалу регіону / А. Бойко, А. Височина // Вісник Української академії банківської справи. – 2013. – № 1(34). – С. 17-23.

2. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин: закон України від 28 грудня 2014 р. №79-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/79-19>.

3. Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади): проект закону України № 2217а від 01.07.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812.

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів щодо податкової реформи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : закон України від 28 грудня 2014 р. №71-VIII. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-19>.

Сергій БУРЛУЦЬКИЙ

Донбаська державна машинобудівна академія, Україна

ІНТЕГРАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ «СТВОРЕННЯ СПІЛЬНОЇ ЦІННОСТІ» ДО СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Ринкові трансформаційні процеси останніх десятиріч обумовили досить значну тенденцію до посилення проблем регіонального розвитку. Це стало результатом реалізації в Україні кланово-олігархічної моделі державно-монополістичного капіталізму. Надвисокі ризики такої моделі «дикої» ринкової економіки в умовах посилення геополітичного тиску на Україну стали системними драйверами подій кінця 2013 року та розгортання подальшої політичної, суспільної кризи, збройного протистояння на сході України.

Легітимність влади можлива тільки за умов максимального задоволення запитів суспільства щодо локалізації збройного конфлікту в Донецькій та Луганській областях та недопущення економічного колапсу. У цьому сенсі прийнятий Європейський вектор розвитку України є тільки загальним закликком, а от його реалізація і підтримка широким загалом населення можлива тільки за умов дієвості відповідних реформ у політичній, економічній та соціальній сферах. Це питання неможливо розв'язати ефективно, якщо соціально-економічні параметри окремих регіонів значно гірші за середні по країні, а відносно стабільні території співіснують з депресивними. Отже одним з першочергових завдань є розробка концепції стратегічного планування розвитку регіонів.

Сильна та відповідальна держава при формуванні стратегії свого розвитку повинна враховувати суперечливість інтересів суспільного й приватного секторів та ґрунтуватися на інститутах забезпечення довіри та згуртованості всього суспільства. Досягнення сталих результатів соціально-економічних перетворень потребує погодженого та збалансованого підходу до розвитку. Помірковане згортання державного інституту патерналізму та відповідних очікувань широкого загалу, субституція державних механізмів забезпечення добробуту ринковими є